

Valnämnden

Valnämndens ansvar och information

Förslag till beslut

Valnämnden beslutar att inte genomföra några riktade insatser vid särskilda valdistrikt för att höja valdeltagandet, eftersom valnämndens uppdrag som en neutral lokal valmyndighet kan komma att ifrågasättas.

Sammanfattning

Frågan om valnämnden ska verka för riktad information och insatser till valdistrikt med lågt valdeltagande har väckts vid tidigare möte i valnämnden och diskuterades även inför valet 2010.

Inför valen 2014 kommer många insatser göras både för att informera och öka valdeltagandet. Nationellt finns det satsningar för att öka valdeltagandet genom Ungdomsstyrelsen. Lokalt kommer aktiviteter genomföras av bland annat Fisksätraakademien och inte minst genom de lokala partierna. Partierna uttrycker själva att det är deras uppdrag att motivera väljare att rösta. När det gäller information till väljarna kommer den nationella Valmyndigheten ha information på ett 30-tal språk och Centrum för lättläst kommer ha anpassad lättläst information. Valnämnden i Nacka ansvar för kompletterande information till väljarna om vem som får rösta, när man kan rösta, hur man röstar och var man röstar.

Valnämnden är lokal valmyndighet och uppdraget är att planera och genomföra ett rättssäkert, tillgängligt och effektivt val. Uppdrag såsom att höja valdeltagandet i valdistrikt med lågt valdeltagande kan leda till valnämnden neutralitet ifrågasätts.

Bakgrund

Vid valnämndens sammanträde den 2 december, § 9, beslutade nämnden att ge tjänstemännen i uppdrag att återkomma med förslag om ansvarsfördelning och informationsinsatser till nästa sammanträde. Förslaget att valnämnden ska verka för riktad information och insatser till valdistrikt med lågt valdeltagande har ställts vid sammanträde den 19 augusti.

Valnämnden behandlade frågan om att arbeta för ökat valdeltagande även inför riksdag-, kommun- och landstingsval 2006, § 10, 16 augusti 2010. Valnämnden beslutade då att inte göra några extra insatser för att öka valdeltagande i distrikt med tidigare lågt valdeltagande.

Valnämndens ansvar för att öka valdeltagandet

Frågan om valnämndernas eventuella uppdrag att öka valdeltagandet har diskuterats vid nätverksträffar med länets valansvariga och länsstyrelsen. Det finns en stor samstämmighet att valnämndernas ansvar är att ha tydlig och korrekt information om valet men inte ansvar för att höja valdeltagandet. Valnämndens uppdrag är avgränsat till att vara lokal valmyndighet. I det ingår att planera och genomföra ett rättsäkert, tillgängligt och effektivt val. Att genomföra aktiviteter för att höja valdeltagandet för vissa grupper går utöver detta uppdrag.

Frågan har tagits upp med gruppledarna för partierna i fullmäktige. Man är där överens om att det är kommunens ansvar är att informera om att det är val genom de kanaler kommunen förfogar över. Men ansvaret att motivera människor att välja ligger på partierna. I kommunens partistöd har det också beaktats när beloppen fastställdes.

Det finns även andra organisationer som arbetar för att höja valdeltagandet. Fisksätraakademien planerar för att genomföra olika insatser såsom debatter och information för att öka valdeltagande i Fisksätra. Nationellt sker en stor satsning på att öka valdeltagandet. Ungdomsstyrelsen har fått regeringens uppdrag att ge stöd till organisationer som genomför verksamhet för ett ökat valdeltagande. Ett projekt inom Nacka kommun har sökt bidrag från Ungdomsstyrelsen för att genomföra EP-dagarna. Projektet riktar sig till skolor med tredjeårs- /röstberättigade elever för att genom föreläsningar, panelsamtal och inspirationsfilmer ge information bland annat om hur beslut i Europaparlamentet påverkar oss och på så sätt inspirera till att rösta i EP-valet 25 maj.

Valnämndens ansvar för information

Det är flera instanser inblandade för att informera om valen. Valmyndigheten har ett övergripande nationellt ansvar. Valmyndigheten kommer översätta faktablad om valen. Inför valet till Europaparlamentet kommer faktablad finnas på 39 språk, och på 32 språk inför val till riksdagen, kommun- och landstingsfullmäktige. Faktabladen kommer att publiceras på www.val.se så att väljare kan ladda ner bladen själva och för att kommunerna ska kunna skriva ut och placera på platser för samhällsinformation, i röstningslokaler och i vallokaler. Valmyndigheten trycker upp de 10 största språken samlade i en broschyr för respektive val. Valmyndigheten kommer även inför valen ha information i TV. Andra exempel på information är Centrum för lättläst som gör valsajten *Alla väljare*. Valsajten *Alla väljare* är för de som vill ha lättlästa och oberoende nyheter inför valen. Informationen

vänder sig till alla som behöver lättlästa nyheter, exempelvis personer mer svenska som andra språk, personer med funktionsnedsättning eller otränade läsare.

I valnämndens uppdrag att genomföra ett rättsäkert, tillgängligt och effektivt val är information en viktig del. I kommunikationsplanen för valen beskrivs att informationen ska vara enkel och tillgänglig. Syftet med informationen för väljarna är att det ska vara enkelt att rösta i förtid och på valdagen. Målet är att väljarna har kunskap om vem som får rösta, när man kan rösta, hur man röstar och var man röstar. Kanaler för information är framför allt www.nacka.se och annons i NVP. Informationen kommer vara nackaspecifik medan allmän information länkas till www.val.se, dvs valmyndighetens webbsida. I informationsuppdraget ligger även att ta fram information till vallokaler och förtidsröstningslokaler, såsom skyltar och anvisningar.

Stadsledningskontorets bedömning

Inför valen 2014 kommer många insatser göras både för att informera och öka valdeltagandet. Nationellt finns det satsningar för att stimulera väljare att rösta och övergripande informationsinsatser kommer att göras. Även lokala initiativ till att öka valdeltagandet kommer genomföras av partierna men även andra organisationer.

Stadsledningskontoret anser att valnämndens informationsuppdrag är att ge väljarna information om vem som får rösta, när man kan rösta, hur man röstar och var man röstar. Att motivera väljarna i Nacka att rösta är framför allt ett uppdrag för partierna, vilket partierna själva också uttrycker. Valnämndens uppdrag är att vara lokal valmyndighet. I det ligger att genomföra ett rättsäkert, tillgängligt och effektivt val. Att genomföra insatser för öka valdeltagandet i området där detta ligger på en lägre nivå kan leda till att valnämndens neutralitet ifrågasätts. Stadsledningskontoret menar att valnämnden inte bör genomföra sådana informationsinsatser. Valnämndens expertis kan dock finnas till hands för såväl kommunala som andra organ som behöver fakta m.m.

Ekonomiska konsekvenser

Inga ytterligare kostnader tillkommer.

Mats Bohman
Administrativ direktör

Tove Löfgren
Samordnings- och
utvecklingsenheten